

Jerzy Gąsowski

Nidzgóra, pow. Żuromin

Informator Archeologiczny : badania 5, 201-202

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ślady zabudowy mieszkalnej w postaci jam kulturowych, w tym półziemianek, rozpoznano przede wszystkim w wykopie II, położonym w południowej części tzw. podgrodzia głównego /rej. III/, w pobliżu dobrze zachowanego odcinka wału. Bardziej skąpe były one w południowo-wschodniej części tego rejonu, gdzie ciąg odkrywek wąskoprzestrzennych, tworzących łącznie wykop I, odsłonił pozostałości zaledwie dwu jam kulturowych. Zupełny natomiast brak śladów zabudowy mieszkalnej stwierdzono w wykopie IV, położonym w części tzw. podgrodzia wschodniego /rej. IVa/. O ile nie jest to wynikiem zniszczeń, spowodowanych intensywną uprawą rolną tego terenu, i o ile dalsze badania nie ujawnią żadnych śladów w sąsiedztwie, będzie to świadectwem stosunkowo rzadkiej zabudowy grodu.

WIDZGÓRA, pow. Żuromin

Katedra Archeologii Pradziejowej
i Wczesnośredniowiecznej Uniwersy-
tetu Warszawskiego

Badania prowadził dr Jerzy Gąssowski. Finansował Uniwersytet Warszawski z dotacji Komitetu Nauk Historycznych PAN. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne; dwie fazy osadnicze /VI-VII w.; VII-VIII w./.

Grodzisko wczesnośredniowieczne leży na wzniesieniu morenowym wśród torfowisk i podmokłych łąk, w odległości 1,5 km na południe od wsi i w odległości 0,5 km na północ od wsi Miłotki, pow. Mława. W planie ma kształt w przybliżeniu czworoboczny z zaokrąglonymi rogami, a wymiary jego wynoszą 50 na 40 m. Wysokość wałów sięga 6 m. Na odcinku południowym wał obronny jest uszkodzony niedawnym wybieganiem żwiru.

W roku 1966 Pracownia Atlasu Archeologicznego IHKM przeprowadziła badania sondażowe na powierzchni ca 0,5 ara. W b.r. wykop został założony poprzez wał i część wnętrza grodziska na osi północ-południe, na powierzchni 1 ara. Wykop uchwycił część wału obronnego przy bramie wjazdowej. Stanowił on konstrukcję izbiową z belek i dranic, posadowioną na wysokim nasypie gliniasto-żwirowym. Izbyce były wypełnione piaskiem. Przy bramie izbyce miały układ ukośny w stosunku do osi wału. Wynikało to z pozycji bramy, która przecinała północną część wału ukośnie do jego osi. Ściana wału wewnątrz bramy pokryta była kamieniami.

Do bramy grodu wiodła przez pola i podmokłe łąki od strony północno-zachodniej brukowana droga, szerokości ca 2 m i długości około 1 km. Przeprowadzono badania sondażowe drogi w odległości 200 m

od grodziska. Mieszkańcy wsi relacjonowali o drodze-pomoście z desek dębowych, prowadzącej poprzez torfowiska i rzekę Miłotkę do wsi Miłotki. Droga ta została zniszczona przy kopaniu torfu. Na jej osi widnieją dwa pale w nurtach rzeki, jako pozostałość po moście.

Wewnątrz grodziska ślady zamieszkiwania były czytelne w bezpośrednim sąsiedztwie wału obronnego. Sondaż z 1966 r. uchwycił ślad budowli półziemiankowej w zachodniej części grodziska. W badaniach 1971 r. odkryto palenisko z ułankami ceramiki i kości zwierzęcych, przywalone średnimi i dużymi głazami narzutowymi. Wnętrze grodziska stanowił pusty majdan, na którym odkryto kilka jam, bez zawartości kulturowej.² Na podstawie znalezionej ceramiki można datować w przybliżeniu grodzisko na VII-VIII w.³ Czytelna jest także faza osadnicza, pochodząca sprzed budowy wałów obronnych, świadczą zapewne o osadzie otwartą lub obwiedzioną palisadą, którą można datować na VI-VII w.⁴

NIESULOWICE, pow.⁴ Milicz
Stanowisko 2

patrz opoka brązu

NIEWIADOMA, pow.⁴ Sokołów Podl.²
Stanowiska 2 i 4

Zespół Badań nad Polskim Średnio-wieczem Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej

Badania prowadzili dr Maria Miśkiewicz i dr Jacek Miśkiewicz.² Finansował WKZ w Warszawie.³ Pierwszy sezon badań.⁴ Osady okresu wczesnośredniowiecznego. Ślady osadnictwa epoki brązu.⁵

Stanowisko 2

Jest to osada przygodowa położona po prawej stronie drogi ze wsi Niewiadoma do wsi Grodzisk.⁴ Przylega ona do grodziska od strony wschodniej i jest częściowo zniszczona przez przebiegającą drogę, a częściowo przez wybieranie piasku.⁵ Przebadano na tym stanowisku dwie ówiarthi ara.² Pod warstwą humusu stwierdzono występowanie napływowej warstwy gliny, sbitej i pozbawionej materiału zabytkowego.⁴ Pod nią występowała warstwa kulturowa, barwy prawie czarnej, z drobnymi węglami drzewnymi i grudkami polepy i dużą ilością ceramiki.² W południowej części stanowiska, w obrywie zniszczonej części wyeksplorowano dwie jamy o miąższości około 120 cm.² W jednej z nich znajdowało się całe naczyne.² Ceramika jest lepiąca ręcznie, część z niej ma powierzchnię zewnętrzną górą lub całkowicie obtaczaną.⁴ Dwa naczynia lepiących ręcznie są wykonane na kole z wystającą osią.² Ceramika ta jest wykonana bardzo prymitywnie, niesbyt silnie wypalona, niekiedy zdobiona